VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za tajemstvím Vlčí rokle a Obětních kamenů do Kamenného Přívozu

GPS souřadnice: 49.8663567, 14.5171214

Praktické informace

Délka trasy: 5 km

Obtížnost: Středně těžká procházka přírodou pro děti od pěti let. Na trase jsou kopečky, ale žádné dramatické. Kočárky i kola projedou, jen pokud jsou terénní (kořeny na lesní pěšině). Pejskům se výlet bude líbit.

Vzdálenost od Prahy: 35 km zvládnete asi za 40 minut. Vezmete to po dálnici D1 směr Brno, opustíte ji na sjezdu na Jesenici a směrovky vás povedou do Kamenného Přívozu. Samozřejmě záleží na tom, z jaké části Prahy pojedete. Možností je mnoho. Spolehněte se na navigaci.

Parkování: U nádraží v Kamenném Přívoze je parkování zdarma. Využijte parkovacích ploch v blízkosti nádraží v ulici nedaleko restaurace U Adenauera. Nebo přijeďte vlakem.

Možnost občerstvení: Svačinky s sebou.

WC: Na trase žádné oficiální toalety nejsou.

Nejbližší další výlety agentury Velká dobrodružství: Jílové, Hrusice, Blaník, Benešov, Český Šternberk, Kácov, Trhový Štěpánov atd.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Trasu testovala Jonáš z pražských Stodůlek se svou babičkou

Jáša (9 let): „Našel jsem dírky v kamenech a asi jsem viděl vlka. Líbil se mi pštros.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

tento výlet vás zavede do mnohem divočejší a tajuplnější části okolí Kamenného Přívozu než ten první, který u Sázavy máme. Opustíme vodu a vydáme se do hlubin Vlčí rokle. Vypátráme studánky a záhadné obětní kameny. Jsou to obří balvany se zvláštními prohlubněmi, o kterých si lidé dříve vyprávěli strašidelné příběhy. Třeba se vám podaří vypátrat i zbytky tvrze nebo potkáte pštrosa. Budete luštit tajenku, hledat skrytá písmenka i obrázky a také vás čeká pohádkové vyprávění.

Tento výlet vznikl s velkou pomocí obce Kamenný Přívoz, která si ho pro vás objednala. Díky tomu je ZDARMA! 🎁

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, máte rádi tajemná místa a rokle, kde nepotkáte ani nohu? Tak to se vám bude dnešní výlet líbit. Dobrodružná cesta vede nejprve mezi kamennými moři a pak lesními pěšinami kolem starých stromů. Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Půjdete-li správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

HÁJOVNA TURÝN
JILM
OBĚTNÍ KAMENY
ASHALONA
STUDÁNKA
START
CÍL
1
2
3
4
5
6
7
Za tajemstvím Vlčí rokle
a obětních kamenů
do Kamenného Přívozu

Doplňovačka

Zaparkujte na nádraží Kamenný Přívoz, kde naše putování začíná.

O historii obce, vorařích a Nebojsovi píšeme hlavně ve druhém místním výletě s tajenkou, ten dnešní začneme úplně jinak. Vydáme se totiž směrem na severovýchod do lesů.

Ukažte prstíkem ve vzduchu, kde jsou sever, jih, východ a západ. Ale teď, kde je ten sever, že? :)

Raději se poradíme s turistickým rozcestníkem. Kdo ho najde první?

Najděte na něm lokaci, která v sobě skrývá oheň.

1. **Doplňte název místa: Horní …..**

My ovšem po žádné turistické značce nejdeme. Opatrně přejdeme koleje a vydáme se po cyklostezce vzhůru. Než se tak stane, najděte někde v okolí domácího kura a také obrázek pana krále, který drží v ruce pivo. Copak má na hlavě? A copak se mu asi honí hlavou? Myslíte si, že by si dal kura k obědu? :)

I cyklistický rozcestník nás posílá přes koleje do kopečka, tak ho poslechneme. U toho bychom se mohli naučit jednoduchou básničku. Zvládnete to do konce výletu?

Jede vláček plný hraček

do kopců i do zatáček.

Pohádkový rychlovlak

houká, syčí jako drak.

Opouštíme nádraží a populární vláček, který znají snad všichni výletníci z naší země.

Jezdíte i vy rádi vlakem?

Na stavbě této slavné posázavské železnice se podíleli dělníci z celé Evropy (hlavně z Itálie), kteří byli experti na práci s kamenem. Zejména na ražení tunelů skalami.

Vidíte někde kolem tunel? Určitě ne. Ten nejbližší je totiž 6 km daleko. Ale věřte, že je a vždycky byl velmi důležitý.

Během druhé světové války měly tunely v okolí Davle a Jílového velmi tajemné využití. Německá armáda potřebovala schovat svou výrobu zbraní a dalších zabíjecích chuťovek před nálety, a tak proměnila několik tunelů v podzemní továrny. Montovaly se v nich součástky do letadel i trupy těchto strojů. Vlaky tudy tehdy vůbec nesměly jezdit a celý úsek byl přísně hlídaný. Po válce se vše muselo zase vyklidit a koleje se vrátily na svá místa, aby mohly vozit výletníky jako vy.

A ještě jednu zajímavou informaci přidáme. Je z doby našich prapraprababiček.

Když se železnice začínala stavět, lidé se jí docela báli. Věřili například, že se krávy na pastvách zblázní ze zvuků lokomotiv nebo, že tak vysoká rychlost vysaje z vagonů vzduch a cestující se udusí. Dnes nám to přijde k smíchu, ale tehdy to byla pro obyvatele posázavských vesnic neuvěřitelná novinka.

Držíme se cyklostezky a fuňákujeme do kopečka.

Najděte nalevo u pily dopravní značku. Co přikazuje? A nezdá se vám, že ji někdo namaloval rukou?

2. Jaká číslice je na značce před vjezdem na pilu?

Napravo míjíme odbočku k lomu. Je zatarasená závorou. K tomuto lomu vás nepozveme, máme pro vás tip na hezčí. Později vám řekneme, kde ho najdete.

Ale i tak si o lomech můžeme něco říci právě teď.

Napadá vás, co by se zde mohlo těžit? Diamanty ne, Jiříčku! :) A čokoládičky už vůbec! Natož žížaly na ryby.

V lomu u Kamenného Přívozu se těžila žula. Ano, zní to jako nuda. Ale ve skutečnosti je to příběh o tom, jak se kusy ztuhlé lávy proměnily v kousky skládačky, ze které je postavené naše okolí. Představte si, že stojíte v místě, kde před miliony let vřelo hluboko pod zemí tekuté magma. Jak pomalu chladlo, vytvořilo neuvěřitelně tvrdý kámen, který je skoro nezničitelný.

Dělníci, kteří kámen dolovali, museli být neuvěřitelně silní a šikovní, protože žulu fakt nerozlomíš jako rohlík. Dokonce ani jako týden starý rohlík... Používali dynamit, aby skálu rozstřelili na menší kusy, a pak do kamene bušili těžkými kladivy. Z těchto kusů se pak vyráběly věci, které denně používáme. Například ty staré kamenné kostky, po kterých se ve městech špatně jezdí na koloběžce, protože drncají. Ano, jsou právě z téhle žuly. A tak pevné, že po nich můžou jezdit auta i stovky let a kameny se ani nehnou.

Do kopce šlapeme po asfaltce asi 10 minut. Auta tudy sice moc nejezdí, ale stejně buďte opatrní a jděte po správné straně cesty. Která to je?

Brzy narazíte na pěšinu, po které se vydáte napravo. Není nijak značená, ale je dosti výrazná, tak se toho nebojte. Povede vás z kopce.

Hned u ní stojí domeček z větví. Vidíte ho? Chtěli byste v něm bydlet? Nebo byste dopadli jako prasátka ze známé pohádky?

Byl jednou jeden statek, kde žila s maminkou tři malá prasátka. Když vyrostla, maminka jim řekla, že nastal čas, aby se vydala do světa a postavila si vlastní domečky. Každé prasátko se rozhodlo použít jiný materiál. První bylo trochu líné a chtělo mít práci co nejrychleji hotovou, tak si postavilo domeček ze slámy. Druhé se rozhodlo pro dřevo. Bylo to sice namáhavější než ze slámy, ale dílo bylo také hotovo cobydup. Třetí prasátko však bylo velmi pracovité a trpělivé, a tak se rozhodlo postavit si pevný dům z cihel. I když vědělo, že ho to bude stát hodně času a námahy.

Jak to bylo dál? Vzpomenete si?

Vidíte někde strom, na kterém je modrá čárka? A vidíte strom, který vypadá, jako by měl oči? Myslíte si, že když na něj mrknete, že mrkne zpátky? Zkuste to. :)

Scházíme po pěšině k potoku. Všimněte si, kolik druhů stromů dnes potkáte. Co druh, to trochu jiný les. V každém je jiné světlo, má jiné kouzlo. A samozřejmě v něm padají na zem jiné šišky.

Najděte 3 šišky a trefte jimi strom, ze kterého pocházejí.

Které šišky jsou na házení nejlepší. My nejradši mladé smrkové...

Vidíte někde poblíž dub nebo buk?

3. Jak se jmenuje plod buku?

Žalud to není. Ten patří ke kterému stromu?

Najdete někde strom, na kterém jsou vyryté iniciály M a V? Děti, to nedělejte, tohle rytí stromečkům vůbec neprospívá. Dělají to jen hlupáci.

Stezkou, kterou scházíte k potoku před vámi, prošly v uplynulých 100 letech možná i tisíce trampů.

Tramping v Posázaví a v okolí Kamenného Přívozu patří k nejstarším a nejvýznamnějším kapitolám historie této národní kratochvíle. A nejde jen o nějakou okrajovou „úchylku“ milovníků stíračů rosy na kolejích. Jde o ***nemateriální statek tradiční lidové kultury Středočeského kraje****. Fakt je uvedený na seznamu těchto statků, co je s trochou fantazie něco jako seznam UNESCO.*

Toto hnutí začalo vznikat krátce po první světové válce (kolem roku 1918), kdy lidé z měst hledali únik z přísných pravidel společnosti do svobodné přírody.

Kdo miloval knížky Jacka Londona – což jsme i my –, musel prostě na víkend nazout toulavé botky a vyrazit do hvozdů. Co takhle *Volání divočiny?* A co *Bílý tesák*? (Ne, děti, nejde o příručku pro zubaře...) Slovo *tramp* ostatně trampíci převzali

právě z knihy Jacka Londona *Cesta*, kde popisuje život amerických tuláků. A také Aljašku, kde tehdy propukla zlatá horečka. Takže se Sázava jako cíl českým trampíkům přímo nabízela. I tady se totiž nacházelo a rýžovalo zlato.

Údolí Sázavy bylo ideálním místem. Svou divokostí, skalnatými srázy a hlubokými lesy připomínalo dálky amerického západu známé z dobrodružných románů.

První trampské osady v okolí Kamenného Přívozu a Žampachu začaly vznikat ve dvacátých letech dvacátého století. Mezi legendární patří například osada Toronto, kterou založili mladí trampové u Luk pod Medníkem, nebo osady v okolí Pikovic. Trampové si v těchto místech stavěli jednoduché chaty nebo jen přístřešky a trávili zde víkendy. Nikoli lovem divé zvěře a rýžováním zlata, ale sportem, zpěvem u táborových ohňů a legráckami všeho druhu. Právě zde vznikala jedinečně česká trampská kultura a její písně, které se staly nedílnou součástí lidové tvorby našeho národa.

Zlatá éra trampingu v tomto regionu nastala v meziválečném období, kdy do Posázaví začal jezdit slavný vlak, který trampy do těchto míst dopravoval. Pamětníci dokonce vzpomínají, že před prvním tunelem bylo třeba zastavit a sundat trampy ze střech, aby někdo nepřišel o hlavu. Z čehož plyne poučení, že cestování na střeše vagonů není bezpečné ani pro odolné trampy.

Kamenný Přívoz a jeho okolí se staly centrem, kde se potkávaly stovky mladých lidí. Bývali v zelenkavém oblečení, ověšeni kytarami a na zádech nosili tele nebo usárnu.

Vysvětlení pro dříve narozené: **Tele** není mládě krávy ani televize, ale batoh. Původně vojenský. Byl čtvercový, plátěný a přední krycí klopu měl potaženou telecí kůží se srstí, aby lépe odolával dešti. **Usárna** pochází z USA (jak ostatně název napovídá), přesněji z americké armády. Je to takový velmi šikovný „kus hadru“ s popruhy, do kterého uměli šikovní skvěle zabalit nejen pevně svinutou celtu, ale vlastně všechno, co potřebovali. Kdo má prarodiče až praprarodiče bývalé trampíky, ať si od nich nechá vyprávět…

Trampové si v lesích a u řeky budovali vlastní svět s vlastními zákony kamarádství a úcty k přírodě. I když se později podmínky měnily, tradice osad v této oblasti přetrvala desítky let. Mnoho z nich existuje dodnes, i když se původní dřevěné boudy často změnily v modernější chaty. A čundruje a vandruje se tu stále…

Abychom si z výletu odnesli nějakou dovednost, naučíme se teď trampský pozdrav. Je jednoduchý: Po stisku dlaně při podání ruky se vzájemně zahákněte palci pravé ruky a znovu stiskněte. A řekněte: „Ahoj!“

Kdo to zvládne, vstoupí tak trochu do vybrané společnosti „zalamovačů palců“.

Trampové se velmi oblíbili lom, který odsud leží asi jen kilometr. Poradíme, jak se k němu dostat, až se dostaneme k rybníčku.

Došli jsme k potoku Vlčín a dáme se do hledání studánky napravo.

Jen vám ještě řekneme, že v těchto místech chytal vydry sám následník trůnu Habsburk František Ferdinand d’Este.

Napadlo vás, jak asi taková studánka vznikne?

Voda zde prochází neuvěřitelným procesem filtrace. Představte si, že dešťovka dopadne na kopec nad vámi, vsákne se do země a pak putuje stovky metrů přes vrstvy písku, hlíny a praskliny v tvrdé žule. Cestou se z ní odfiltrovávají nečistoty a naopak se do ní dostávají minerály ze skal. Když se nakonec objeví ve studánce pod Vlčí roklí, je ledová a průzračná. Vždycky! I v tom největším letním horku. Právě proto, že je tento pramen schovaný hluboko v lesním stínu, voda se v něm nikdy nezkazí a udržuje si stabilní teplotu kolem osmi stupňů.

Našli jste studánku? Podívejte se za ni. Komu si myslíte, že patří erární nádobí? Přece trampům! :)

Jdeme se podívat k rybníčku. Vlhkost, co se u něj drží, vytváří domov rostlinám, které jinde v suchém lese nenajdete. Rostou tu husté koberce mechů, které sají vodu jako houby. Jen si do nich zkuste sednout. Za chvilku budete mít mokré zadečky! A také krásné kapradiny, které mají rády přítmí.

Znáte skřítky z *Pohádek z mechu a kapradí*? Jakpak se jmenovali? Nám se vždycky pletli. Nyní už víme, že jméno toho hubenější začíná na K a toho menšího zase na V.

Je to náš oblíbený Večerníček. Jaký je ten váš? Víte, kdo tyhle večerníčkové pohádky namluvil? Paní Jiřina Bohdalová.

Určitě si vzpomenete i na jiné, které vypráví její hlas. Třeba o čarodějnici nebo ovčí babičce a také o jednom neposedném vodním skřítkovi. Víte, jak se jmenuje?

Za mlhou hustou, že by se dala krájet, a dost možná ještě dál je rybník Brčálník. Ve dne je docela obyčejný, ale sotva ho večer přikryje černočerná tma, začnou se tam dít podivuhodné věci. Nejdříve to ve vodě zažbluňká, pod břehem zakuňká, v rákosí lupne, ve vrbě hrkne a teprve potom se objeví Rákosníček. Je to skřítek neposeda, zvědavý jako opičák, a tak už nedočkavě vyhlíží, až se na hladině zatřpytí první hvězda...

Jsme na místě zvaném *U Vodárny*.

Můžete zde zahlédnout různé druhy žab nebo třeba divoké kachny.

A také je zde kámen se žlutou turistickou značkou a zvířetem, které by mohlo být pejskem, lamou či třeba jehnětem. Nebo je to vlk? Ano, asi je to opravdu vlk!

4. Kolik nul obsahuje letopočet nad rytinou?

Tip na odbočku z trasy ke krásnému lomu:

Pokud byste se od rybníčku vydali po pěšině na východ, došli byste asi za 15 minut k nádhernému lomu Požáry. Zdejší kámen byl natolik kvalitní a vzhledově zajímavý, že se stal součástí mnoha významných staveb v Praze i jinde v republice. Požárská žula byla použita například při stavbě Památníku osvobození na Vítkově, na obklady některých stanic pražského metra nebo na dlažbu na Pražském hradě. Těžba zde byla ukončena až v devadesátých letech minulého století, kdy lom osiřel a začala si ho postupně brát zpět příroda.

Jde o obrovský jámový prostor s vysokými skalními stěnami, které působí velmi dramaticky. Díky tomu si místo oblíbili filmaři. Natáčela se zde řada filmů a seriálů, kde lom často představoval nehostinnou krajinu, vězení nebo opuštěné doly. Vznikal zde třeba film Skalní plemeno *o mladém střelmistrovi, který tvrdohlavě buduje nový lom, kde mu ostatní předpovídají neúspěch. Nešťastnou shodou okolností upadne do podezření, že zabil svou milenku. Takže patálie... Jak to s ním dopadne? Přečtěte si. Nebo jukněte na film či si poslechněte rozhlasovou hru. Snad ji v online archivech najdete. Dnes je lom Požáry také oblíbeným cílem trampů.*

Pokračujeme v naší tajenkové trase. U vodárny odbočíme na stezku doleva. Přivede nás zpátky na cyklostezku. Opět nejdeme po žluté značce. Ani tato stezka není značena a vede do mírného kopce.

Že jdete správně, poznáte podle dvou dubů, které opět nesou *jména hloupých na všech sloupích.*

Nacházíme se v místě zvaném **Vlčí rokle**

Je to hluboké a velmi stinné údolí zaplněné obrovskými balvany, které se sem „přikutálely“ během mrazového zvětrávání v dobách ledových. Tento úkaz se nazývá *kamenné moře*. Klima v rokli je mnohem chladnější než v okolním lese, drží se zde vlhkost a sníh tu často zůstává dlouho do jara.

Všimli jste si, že je zde chladněji než třeba u nádraží?

Strž je zarostlá původními bučinami. Některé jsou až 200 let staré. Roste zde jen málo druhů rostlin a zcela chybí keře. Půda je tady totiž velmi chudá na živiny. Zaoblené žulové balvany jsou nahromaděny po celé délce rokle, přičemž v dolní části vytvářejí ona rozsáhlá kamenná moře. Díky tomu zde rostou rostliny, které bychom čekali spíše na horách.
Z přírodního hlediska je fascinující, jak tyto kameny ovlivňují své okolí. Žula se na slunci velmi rychle rozpálí a teplo drží dlouho do noci, což vyhovuje některým druhům plazů. Například ještěrkám, které se zde rády vyhřívají.

Položte na kámen ruku. Je vyhřátý, nebo ledový? Bydlí pod ním tedy ještěrka, nebo sněhulák? :)

Co vám připomínají balvany, které cestou vidíte u cesty? My v nich viděli hlavu obra, želvu, čepici a také vlka. A ten sem opravdu patří!

Název Vlčí rokle připomíná dobu, kdy v těchto hlubokých lesích skutečně žili vlci. I když je dnes už nepotkáte, divokost místa zůstala. Stromy zde rostou přímo mezi balvany a jejich kořeny připomínají chapadla, která kameny objímají.

Dokázali byste něco říci o vlcích?

Vlk se na první pohled podobá německému ovčákovi, liší se však v několika drobnostech. Má širší a špičatější hlavu, šikměji postavené oči, kratší a výrazně trojúhelníkovité uši, volně svěšený ocas a odlišné držení těla. Nejdůležitějšími vlčími smysly jsou čich a sluch. Čich je stokrát až milionkrát lepší než lidský. Za správně vanoucího větru dokážou vlci zvětřit kořist na vzdálenost několika kilometrů. Stejně jako ostatní psovité šelmy mají 42 zubů. Čelistmi dokážou vyvinout dvojnásobný tlak než německý ovčák, což jim umožňuje rozkousávat velké kosti.

Jak se jmenuje holčička, kterou ve známé pohádce sežral vlk? A co si ve známé pohádce *Tři bratři* zpívala?

Že jsem takhle zbarvená,

říkají mi červená.

Karkulka červená,

že jsem takhle zbarvená.

Že jsem takhle zbarvená.

Jak to v té pohádce bylo? Na co se holčička babičky (vlka) ptala? Zkuste si to přehrát ve dvojici.

- Ach, babičko, proč máš tak velké uši?

- Abych tě lépe slyšela.

- Ach, babičko, proč máš tak velké oči?

- Abych tě lépe viděla.

- Ach, babičko, proč máš tak velké ruce?

- Abych tě lépe objala.

- Ach, babičko, proč máš tak strašlivou tlamu?

Jak to bylo dál? Kdo Karkulku s babičkou spasil?

Vlci se často vyskytují i ve filmech. A tady máme otázku pro rodiče a prarodiče. Jak se jmenuje slavný film s hercem Kevinem Costnerem? Kdo neví, udělá dřep a zatančí indiánský tanec! :)

Dorazili jsme na cyklostezku. Ti, co mají raději pohodlné cesty, jdou po ní doprava. Dobrodružnější povahy můžou jít po pěšině, která je hned za ní. Také vede doprava, ale k další zastávce vás odvede rychleji a zaručeně méně pohodlnou cestou. Obě cesty nás vedou vzhůru na magické místo. Je skoro až hrůzostrašné. Dostanete se k němu po modré turistické stezce. Aby vás šlapání nevysilovalo, vyhlížejte **obětní kameny**. Trochu to pomáhá…

Vidíte je? Líbí se vám, nebo se jich bojíte?

Najděte zelenou naučnou tabulku. Vyhledejte poslední řádek souvislého textu.

5. Doplňte slovo: (…) jinak na ……..

Tato lokalita je opředena mnoha legendami. Obětní kameny jsou obrovské žulové bloky, v jejichž horní části najdeme prohlubně připomínající misky. A věřte, že skutečně nejde o jídelní servis neandertálců ani trampíků.

Objevte jich co nejvíc.

Že sloužily našim předkům k obětování živých tvorů bohům, usoudila ve 30. letech minulého století amatérská archeoložka Olga Barvířová. Na horní ploše největšího balvanu si všimla misky s odtokovým žlábkem a dalších prohlubní, které považovala za stopy lidské činnosti. I zamyslela se, k čemu by asi něco podobného předci vytesávali. Jasně: k obětem!

Dnes se ovšem odborníci přiklánějí k mnohem nudnějšímu vysvětlení. Podle nich jsou kameny výtvorem přírody. Zvětrávání pískovcové žuly zde podle nich po tisíce let vytváří misky, žlábky i bizarní tvary, které podněcují lidskou představivost. Ať už ale věříte v dávné obřady nebo obdivujete sílu přírodních procesů, obětní kameny vás zaručeně

zaujmou svou atmosférou i okolní lesní scenérií.

Nyní se již budeme držet modré turistické značky. Šupajdíme z kopce, pak doprava. K tomu si přidáme ještě jedno čertí povídání.

V mnoha lidových pověstech Posázaví se říká, že tyto misky a rýhy v balvanech jsou otisky čertovských kopyt nebo drápů. Jedna z báchorek vypráví, že chtěl čert překazit stavbu zdejšího kostela, a proto házel po stavitelích obrovské balvany. Jenže se netrefoval, balvany byly i na něj příliš těžké. A tak do nich v záchvatech vzteku bušil tak silně, až v nich zanechal ony prohlubně, které dnes vidíme.

Po modré pokračujeme na obec Borek. Les se opět mění… Najednou se ocitáme mezi jehličnany. Kolem cesty roste mnoho trojlístků. Pohlaďte si některý pro štěstí. Prý sice fungují jen čtyřlístky, ale my věříme, že pohlazení nám osud v dobrém vrátí, ať pohladíme skoro kohokoli či cokoli. (Nedoporučujeme praktikovat u kousavých psů, vzteklých lišek a podobně.)

Tenhle lesní šťovík, kterému se říká i zelíčko, snad někdy ochutnal každý. Přinejmenším v dětství… Děti, pokud ho neznáte, můžete mít teď premiéru. Rozkošné trojlístky mají ještě rozkošnější květy. Klidně si jimi můžete zpestřit a zkrášlit třeba talíře s večeří. V minulosti se používal jako léčivka při trávicích potížích, proti pálení žáhy, ale také proti rakovině a Parkinsonově chorobě. Ochutnejte jich však jen pár, ve větším množství mohou škodit.

Asi po kilometru se dostáváme do míst, kde stávalo ve středověku tvrziště Turyň.

Dnes už zde hradby neuvidíte, ale pozorné oko v terénu napravo rozpozná terénní vlny – valy a příkopy, které kdysi chránily lidská obydlí. Příroda tato místa pohltila, ale právě to jim dodává na kráse. Valy jsou dnes porostlé starými listnáči a v jejich dutinách hnízdí sovy nebo dravci.

Vracíme se na pár minut do civilizace. K naučné tabuli, od které už je vidět hájovna. To je ta civilizace. :)

Na naučné tabuli na nás čeká úkol. Najděte v dolní části tabule číslice a písmenka. Vyhledejte oranžové písmenko D.

6. Opište poslední slovo názvu místa.

Představte si, že na všechna místečka, která vidíte v mapce, vedou naše výlety s tajenkou. Dva tady z Kamenného Přívozu a dva z Jílového u Prahy. Je to totiž nesmírně inspirativní a krásný kraj!

Další písmenko do tajenky nám přinese jilm. Kdo ví, co to je? A kdo u něj bude první?

Jilm vaz je statný opadavý strom, který v našich lesích poznáte podle toho, že má velmi nesymetrické listy, které jsou u řapíku na jedné straně mnohem delší než na druhé. Jeho kmen je často pokrytý hustými chomáči drobných větviček, kterým se říká vlky, a jeho kůra bývá v dospělosti hluboce rozpraskaná. Tento strom je naprostým rekordmanem v odolnosti proti vodě, protože dokáže i dlouhé měsíce přežít v zaplavené půdě, což z něj dělá krále lužních lesů. Jeho dřevo je neuvěřitelně houževnaté. Dříve se z něj vyráběly namáhané věci, jako jsou loukotě kol vozů nebo vodovodní potrubí, protože ve vlhku téměř nehnije.

Jilm stojí u hájovny Turyň a najdete u něj cedulku *Památný strom*. Tabulku střeží šelma.

7. Co má dravec na hlavě?

Jdeme jen letmo nakouknout do ohrady k hájovně. Pobíhá zde exotické zvířátko. Sledujte ho jen zpovzdálí. Je zakázáno ho krmit, natož na ně sahat. (A hajný vždycky mívá nějakou tu flintu, takže zákaz raději bereme vážně.)

Pštros dvouprstý je fascinující zvíře, které má v přírodě postavení největšího žijícího ptáka. I když mu nechybí křídla, jeho tělo je příliš těžké na to, aby se vzneslo. Místo létání se však pštros vyvinul v dokonalého běžce. Díky silným nohám dokáže vyvinout rychlost přes sedmdesát kilometrů za hodinu, což je více, než kolik povolují předpisy autům v obci. Dalším rekordem jsou jeho oči. Pštros má největší oči ze všech suchozemských zvířat. Jsou dokonce větší než jeho mozek. (Jak byste asi vypadali, kdybyste měli oči větší než mozek? Zkuste si to doma nakreslit. Zaručeně jako miss a missáci!) Velká kukadla umožňují pštrosovi vidět nebezpečí na kilometry daleko. Velmi zajímavá jsou i jeho „chodila“, která mají pouze dva prsty. Jeden z nich je zakončen mohutným drápem, který pštros používá k obraně. Kopnutí tohoto obřího ptáka je tak silné, že jím dokáže vážně zranit i velkou šelmu.

Autorka tohoto textu má se pštrosy nepříjemnou zkušenost. Když se jí jednou při vyjížďce na koni přetrhla uzdečka,

hledala po cestě prázdnou ohradu, kde by koně zavřela a vyřešila situaci tak, že by skočila domů pro novou. Jenomže… Nalezená ohrada nebyla prázdná, jak se ukázalo o pár minut později. Za balíky slámy se vynořil pštros, který vyděsil nejprve koně a pak také ji. Došlo i na štípání a hromadný úprk směrem k lesu. A běželo se jednotlivě. :) Snad i proto upustila od myšlenky pštrosy chovat, aby snáze nakrmila svou početnou rodinu.

Rozloučíme se s hájovnou a vydáme se zpět k jilmu. Za ním se napojíme na asfaltku mířící na start našeho výletu.

Vybavíte si nějakou pohádku, ve které se vyskytuje myslivec? Co třeba večerníček *O Hajném Robátkovi*?

Jak se jmenoval Robátkův jelen?

Znáte hajného z večerníčkových *Krkonošských pohádek*? Dokážete vyjmenovat všechny hlavní postavy?

A znáte nějakou písničku o lesnících? Pokud ano, můžete si ji potichoučku zazpívat. Ale opravdu potichu, v pralese se nesmí křičet. Bolela by ho ouška, je to tichomílek.

Slibuju za kluky,

slibuju za holky,

za každý strom dáme

sto malých do školky.

Tomu já říkám plán,

tímto je ujednán.

Hajný je lesa pán,

je mládeží a zvěří milován.

Hajný je lesa pán,

je mládeží a zvěří milován.

Asfaltka nás vede do kopečka na cyklostezku, kterou už dobře známe. Přivede nás na start výletu. Kdo by se však chtěl vyhnout kopečku a také si cestu zkrátit, může to do údolí střihnout po jakékoli pěšince směrem doprava. Držte se těch, co vedou stále dolů. Dojdete k domům nebo k železniční trati, od které vás uličky rovněž dovedou až na nádraží. Bude vám to trvat asi tak čtvrt hodiny.

Tak jako tak, jsme v cíli a máme vyluštěno!

Copak to na nás kouká z tajenky. Je to název legendárního vlaku, který tudy jezdí.

Tato železniční trať, která se začala stavět na konci 19. století, patří k nejkrásnějším technickým památkám v České republice. Její trasa vede hlubokými údolími, po vysokých mostech a mnoha tunely vytesanými přímo do skal. Proslavila se především tím, že o víkendech a svátcích vozila generace výletníků a trampů z hlavního města do přírody kolem řeky Sázavy. (Jak už jsme si ostatně říkali.)

Stavba byla velmi náročná, protože dělníci museli překonávat členitý terén plný strmých svahů. Právě z oken vlaku se cestujícím otevírají úchvatné výhledy na řeku, kterou v těchto místech lemují chatové osady a strmé skalní stěny.

Vlaky na této lince získaly svou přezdívku podle slavné americké železnice, protože cestování jimi připomínala dobrodružnou výpravu do divočiny. Dnes trať slouží jak k běžné dopravě obyvatel, tak k historickým jízdám parních lokomotiv, které přitahují rodiny s dětmi i milovníky techniky. Pro malé cestovatele je jízda touto drahou skvělým zážitkem, při kterém uvidí kus historie a přírody přímo z pohodlí vagonu.

Jízdní řád najdete třeba zde: https://www.pacifikem.cz/?inc=jizdni_rady.

Jsme v cíli výletu. Doufáme, že se líbil, a děkujeme, že jste si s námi zahráli. Také děkujeme obci Kamenný Přívoz, že nám výlet pomohla vymyslet a nabídla ho všem výletníkům ke stažení zdarma. Především za cenné rady panu Jiřímu Paterovi.

V textu byly použity mj. texty z webu: http://www.muzeumjilove.cz, www.kudyznudy.cz, https://kamennyprivoz.cz, https://www.tourismato.cz, www.pohadkozem.cz.

Otázky k tajence

1. **Doplňte název místa: Horní .....**
2. **Jaká číslice je na značce před vjezdem na pilu?**
3. **Jak se jmenuje plod buku?**
4. **Kolik nul obsahuje letopočet nad rytinou?**
5. **Doplňte slovo: (...) jinak na .....**
6. **Opište poslední slovo místa.**
7. **Co má dravec na hlavě?**

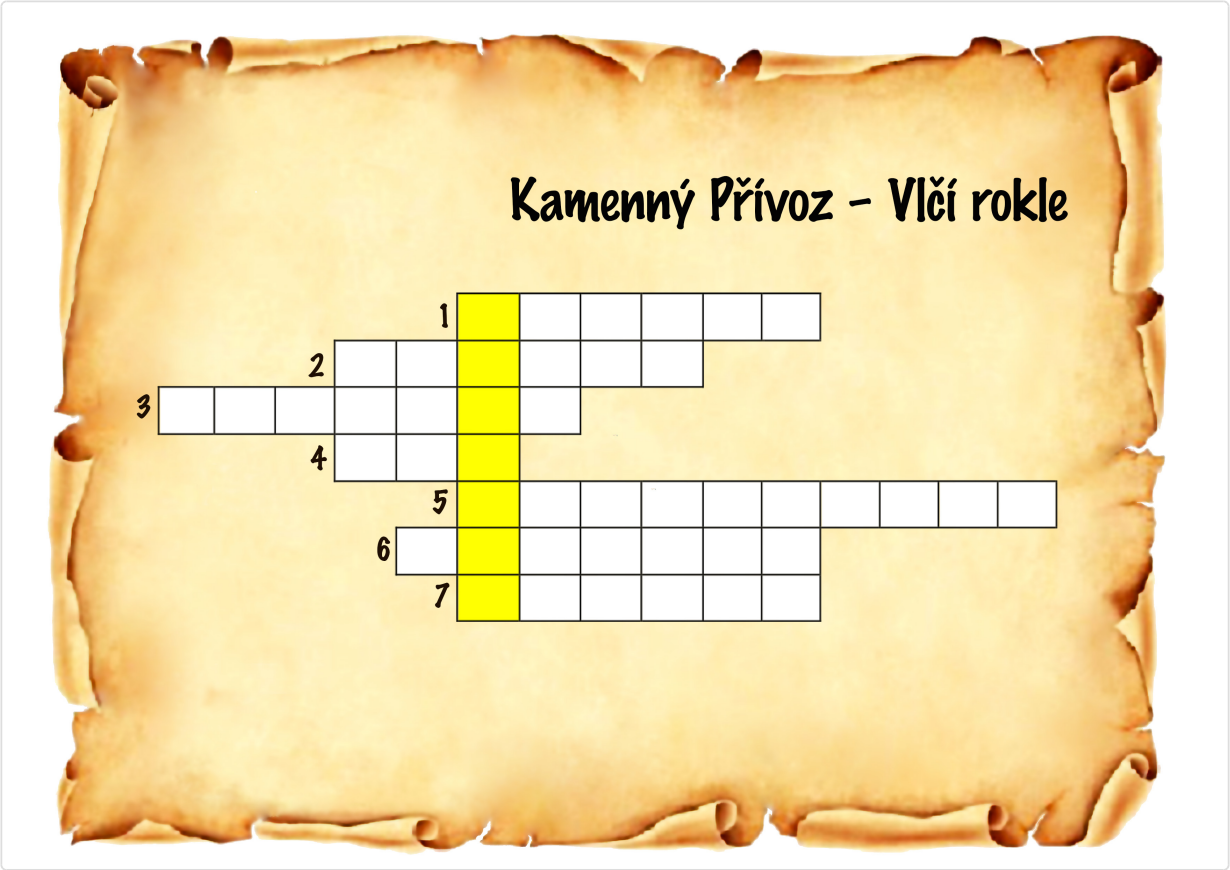

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 14.09.2026 23:28